

Stortinget

Karl Johans gate 22
0026 OSLO

Vår referanse: 20/00998-1

Arkivkode: 0

Saksbehandler: Helge Eide

Deres referanse:

Dato: 19.03.2020

Brev til Stortinget om Korona fullmaktslov

1. Innledning

Det vises til forslag til ny midlertidig lov om forskriftshjemmel for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av Covid-19 mv.

På bakgrunn av den helt ekstraordinære situasjonen støtter KS at det gis en fullmaktslov som gir Regjeringen utvidete fullmakter i en begrenset periode.

Det er imidlertid grunnleggende betenkelig å overføre enhver lovgivende myndighet fra et folkevalgt Storting.

Men KS mener videre at det er behov for å gi nærmere begrensninger i fullmakten, slik at terskelen for å bruke lovens fullmakts-hjemmel blir høyere, og det fremgår klarere hvilke vurderinger og avveininger regjeringen må gjøre ved bruk av loven, jf. forslag nedenfor i punkt 2.

I denne forbindelse vises til at forvaltningsloven § 37 om utredningsplikt også vil gjelde ved fastsettelse av forskrifter med hjemmel i den foreslåtte fullmaktsloven.

KS har også noen kommentarer til omtale i proposisjonen av eksempler på bruk av en forskriftshjemmel. Disse framkommer i punkt 3 nedenfor.

2. Forslag til lovendring

Det foreslås at loven skal legge til rette for forsvarlige og effektive tiltak som er nødvendige for å begrense forstyrrelsen av normale samfunnsfunksjoner som følge av utbruddet av Covid-19, og for å avhjelpe negative konsekvenser for befolkningen, næringslivet, offentlig sektor og samfunnet for øvrig. Normale samfunnsfunksjoner vil bli forstyrret. Det avgjørende vil være om det er forsvarlig og/eller nødvendig. KS ønsker at terskelen for å anvende loven blir noe strengere og loven begrenses til å sikre at vesentlige samfunnsfunksjoner opprettholdes.

KS foreslår at det legges til følgende bestemmelse i lovens § 2:

«Forskriften gitt med hjemmel i denne lov (Fullmaktsloven) må ikke stride mot gjeldende lovgivnings innhold og formål med mindre vesentlige samfunnsmessige hensyn begrunner forskriften».

3. Til punkt 3.2 Regler for bruk av arbeidskraft mv.

Vi er enig i at Covid-19-utbruddet kan føre til situasjoner hvor deler av arbeidsstyrken ikke lenger er tilgjengelig for å utføre sine vanlige oppgaver, og hvor det derfor er nødvendig med en mer fleksibel bruk av arbeidskraft.

Det er uklart hvilket regelverk det siktes til i uttalelsen «Videre vil det i flere sektorer kunne være behov for en utvidet tjenesteplikt eller beordringsadgang, for eksempel en tilsvarende beordringsadgang på personellsiden i barnevernet som den man har for helsepersonell. I noen samfunnskritiske sektorer kan det også oppstå særskilte behov for visse begrensninger i arbeidstakeres reiser og private gjøremål for å unngå smitte og opprettholde arbeidsdyktighet.»

I dette eksemplet mener vi arbeidsgiver i kraft av styringsretten kan omdisponere personell innad i kommunen. Styringsretten vil være utvidet for den midlertidige perioden Covid-19-utbruddet pågår.

KS har inngått avtale med organisasjonene om unntak fra arbeidstidsbestemmelser. Som meddelt til departementet i brevet om avtalen, legges det til grunn at ferieloven i tilstrekkelig grad gir mulighet til å endre fastsatt ferie i den situasjonen som foreligger, jf. ferieloven § 6 nr. 3.

Det vil imidlertid kunne bli behov for endringer i ferieloven § 7 nr. 1 slik at hovedferien kan legges utenom den der fastsatte periode. Det kan videre være grunn til å vurdere en kortere frist for endring av ferie.

4. Til punkt 3.7 sammenslutninger

Når det gjelder eksemplene knyttet til sammenslutninger, oppfatter vi det slik at det gjelder generell regulering av sammenslutninger og selskaper med videre, både private og offentlig eide, og får slik betydning også for kommunalt eide virksomheter. Det er litt uklart hva som ligger i «midlertidige forenklinger i sammenslutningenes kompetansebestemmelser».

Vi forstår det slik at det primært siktes til å endre kompetansefordelingen mellom organene i sammenslutningen/selskapet, og ikke forholdet mellom eiernes og selskapets kompetanse som sådan (formålsbestemmelsen som ytre ramme for sammenslutningens kompetanse). Behovet for inngrep i eiernes kompetanse som eiere vil måtte vurderes i forhold til nødvendighets- og forholdsmessighetskriteriet i § 1.

5. Til punkt. 3.8 Kommuneloven

Det er nevnt som et eksempel at det kan legges opp til å gi forskrift som legger fylkestinget/kommunestyrets myndighet til «selv» å treffe vedtak etter kommuneloven direkte til formannskap eller fylkesutvalget. Dersom det blir aktuelt å gi en delegeringsforskrift på dette området, vil KS klart anbefale å gi en forskrift som gir fylkestinget/kommunestyret myndighet til selv til å delegerer myndighet på dette området til formannskapet/fylkesutvalget. Videre bør det framgå at det i kommunestyret/fylkestingets delegeringsvedtak nevnes konkret hvilken myndighet som blir delegert til, eller hvilke saker myndigheten delegeres på.

6. Til punkt 3.11 Unntak fra krav om politiattest

Det uttales at i den foreliggende krisesituasjonen vil det kunne bli behov for å ansette personer svært raskt for å ivareta sentrale samfunnsfunksjoner. Krav om politiattest kan da virke som et hinder. Det kan

derfor være aktuelt å åpne for å gjøre unntak fra kravene om vandelskontroll for enkelte samfunnsfunksjoner, dersom det ikke anses forsvarlig å avvete utstedelse av politiattest før ansettelse. Det vil kunne vurderes om politiattest i stedet skal legges frem så snart som mulig etter ansettelse.

KS mener at det bør søkes om politiattest på vanlig måte, men at tiltredelse kan skje før denne foreligger dersom det er begrunnet i krisesituasjonen. Vi anser det ikke tilrådelig med et rent unntak fra vandelskontroll.

7. Avsluttende bemerkninger

Verken KS eller andre har fått anledning til å vurdere alle implikasjonene av en slik fullmaktslov. Synspunkter med vesentlig betydning kan derfor oppstå senere. Minst 1/3 av Stortinget kan iht lovforslaget omgjøre enhver bestemmelse gjort av regjeringen med hjemmel i loven. Stortinget bør også gi signaler om at erfaringer med bruken av loven eller vesentlig ny informasjon kan medføre behov også for å vurdere endringer i loven innenfor virkeperioden på 6 måneder.

Med hilsen

Bjørn Arild Gram
Styreleder

Lasse Hansen
Administrerende direktør

Mottakere: Stortinget

Kopi: Kommunal- og moderniseringsdepartementet - KMD
Justis- og beredskapsdepartementet - JD